

Права осигураника са више од 65 година живота -одговори на најчешћа питања-

Поводом различитих информација и недоумица, које су се у посљедње вријеме појавиле у јавности у вези са здравственим осигурањем лица са преко 65 година живота, у овом броју Информација одговорићемо на нека ваша најчешћа питања?

Да ли је дошло до промјене код права ове категорије осигураника?

- Права лица преко 65 година су иста. Ова категорија осигураника не плаћа партиципацију код коришћења здравствене заштите и осталих права из здравственог осигурања и има право на овјерену здравствену књижицу чак и онда када није уплаћен допринос за здравствено осигурање.

Да ли се за лица преко 65 година мора уплаћивати допринос?

- Услов за коришћење права из обавезног здравственог осигурања је пријава на здравствено осигурање и уплаћен допринос. Законом о здравственом осигурању («Службени гласник РС», бр: 18/99, 51/01, 70/01, 51/03, 57/03, 17/08 и 01/09) прописано је која су све обавезно осигурана лица и ко су обвезници плаћања доприноса, док су Законом о доприносима - пречићени текст («Службени гласник РС» бр: 31/09) дефинисани обвезници доприноса за здравствено осигурање, као и вршиоци обрачуна и уплате доприноса, те основице и стопе доприноса по појединим категоријама обвезника. Закон није предвидио ниједну категорију осигураника за коју није потребно да се уплаћује допринос за здравствено осигурање.

Како је у 2008. години било могуће здравствено осигурање пољопривредника са више од 65 година само по основу година живота, без плаћања доприноса?

- У 2008. години, а у и претходним годинама, Законом о доприносима је било прописано да се допринос за пољопривреднике израчунава на основицу коју чини катастарски приход. Међутим, пошто у већини општина није извршен разрез катастарског прихода, било је немогуће да пољопривредници из тих општина остваре право на здравствено осигурање. Да би заштитили лица преко 65 година и из те категорије грађана, у Фонду су од средине 2007. године пољопривреднике из тих општина осигуравали на основу Правилника о начину остваривања права на здравствену заштиту, којим је прописана овјера здравствене књижице и онда када није уплаћен допринос. Тај основ осигурања није био потпуно утемељен у закону, али се приступило таквом рјешењу с обзиром на то да велики број пољопривредника нису имали друге могућности за здравствено осигурање.

Шта је промјењено у 2009. години у односу на прошлу годину?

- Од 1. јануара ове године примјењује се Закон о измјенама и допунама Закона о доприносима којим је прописана нова основица за обрачун доприноса лица која се баве пољопривредом као основним занимањем. Умјесто ранијег катастарског прихода, основица за обрачун доприноса за здравствено осигурање пољопривредника сада је 30% просјечне бруто плате у РС, док стопа доприноса износи 11,5%.

Значи, ступањем на снагу овог Закона ријешен је проблем здравственог осигурања пољопривредника и више нема препрека да ова категорија грађана оствари право на здравствено осигурање у складу са законом.

Како ће поступити службеници Фонда у случају када пољопривредник са више од 65 година дође да овјери здравствену књижицу, а није уплатио допринос за здравствено осигурање?

- Службеник Фонда ће и у том случају овјерити здравствену књижицу, али ће упозорити да ће Пореској управи бити прослијеђена пријава због неплаћања доприноса. Право на овјеру здравствене књижице и без уплаћеног доприноса имају само три категорије осигураника: дјеца до 15 година, лица преко 65 година, те труднице и породиље до навршене прве године живота дјетета. Осталим категоријама осигураника неће бити овјерена здравствена књижица уколико није уплаћен допринос за здравствено осигурање.

Шта да уради пољопривредник, старији од 65 година, који због болести није у стању да обрађује земљу и не може да плаћа допринос?

- Постоји неколико начина да се таква ситуација превазиђе. Једна могућност је да се здравствено осигурање оствари преко осигураног члана заједничког домаћинства, нпр. отац и мајка преко свог сина или кћерке са којима заједно живе. У том случају само треба да се изврши пријава на здравствено осигурање по том основу, а носилац осигурања на којег ће се извршити пријава неће ништа додатно плаћати. Друга могућност је да ближи сродници, уколико су у могућности, уплаћују допринос. Трећа могућност се односи на старачка домаћинства, која немају ближих сродника који би бринули о њима. Они имају могућност да поднесу захтјев Центру за социјални рад за сталну новчану помоћ. Уколико им Центар призна такво право, он ће их пријавити на здравствено осигурање и за њих уплаћивати допринос.

Како су ова питања регулисана у другим земљама у региону?

- Ни у једној земљи у региону није могуће остварити право на здравствено осигурање без плаћања доприноса. Допринос уплаћује послодавац, Фонд ПИО, држава из буџета за одређене категорије грађана, као и грађани сами. Код осигурања пољопривредника, у појединим земљама је, поред основног доприноса који уплаћује носилац пољопривредног домаћинства, прописана и обавеза плаћања додатног доприноса за сваког члана домаћинства. У Републици Српској није таква пракса, јер су преко носиоца осигурања, без икаквог додатног плаћања, осигурани и чланови његовог домаћинства. У Хрватској нпр., а и у Тузланском кантону у ФБиХ, нема осигураника који су ослобођени плаћања партиципације (обавезни су да сваке године, поред редовног доприноса, као додатно осигурање уплате и одређени паушални износ, без обзира што можда у тој години неће ни користити здравствену заштиту).